

Uzasadnienie
do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie
z dnia 30 kwietnia 2014 r.
w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000
Horyniec PLH180017

Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, ze zm.) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego, w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Plan zadań ochronnych sporządzany jest na 10 lat, pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty. Plan zadań ochronnych może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, zgodnie z art. 28 ust.10 ustawy zawiera:

- 1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) cele działań ochronnych;
- 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:
  - a) ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,
  - b) monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3,
  - c) uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- 5) wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- 6) wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.

Tryb sporządzania projektu planu zadań ochronnych i zakres prac na potrzeby sporządzania projektu planu zadań ochronnych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186 z późn. zm).

Sporządzający projekt planu zadań ochronnych umożliwia zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu (art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody) oraz zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie

z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235, z późn. zm.), w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu (art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody).

Projekty planów zadań ochronnych zamieszcza się w publicznie dostępnych wykazach (art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko - Dz. U. 2013 poz. 1235 z późn. zm.).

Projekt planu wymaga uzgodnienia z wojewodą (art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, Dz. U. Nr 31, poz. 206) i może być przedmiotem opiniowania przez regionalną radę ochrony przyrody (art. 97 ust. 3 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody).

Obszar Natura 2000 Horyniec PLH180017, jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty zatwierdzono decyzją Komisji Europejskiej 2009/93/WE z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmującą na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 43/63 z 13.02.2009). Do obecnej powierzchni powiększony został decyzją Komisji Europejskiej 2011/64/UE (decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny; Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 33/146 z 08.02.2011).

Pierwotnym celem utworzenia obszaru była ochrona kolonii rozrodzanej nocka dużego ulokowanej na strychu klasztoru oo. Franciszkanów w Horyńcu-Zdroju oraz jej terenu żerowiskowego. Ostoja zajmowała wówczas 5630,29 ha i składała się z dwóch odrębnych części rozdzielonych obszarem zabudowy uzdrowiska i miejscowości sąsiednich. W 2008 r. w wyniku prac Wojewódzkiego Zespołu Specjalistycznego w Rzeszowie zaproponowano powiększenie obejmujące grunty leżące na północ i zachód od ówczesnego zasięgu. Dzięki temu w granicach obszaru znalazł się fragment rozległych kompleksów leśnych Roztocza służących za ostoję dla wilka, wilgotne łąki z bogatą fauną rzadkich motyli oraz cenne zimowiska nietoperzy znajdujące się w bunkrach z okresu II wojny światowej (tzw. Linia Mołotowa). W związku z czym obecnie obok kolonii letniej nocka dużego ważnym elementem obszaru są zimowiska nietoperzy. Znajdują się one w schronach bojowych Linii Mołotowa, a dokładniej: Rawsko-Ruskiego Rejonu Umocnionego, w skład którego wchodzi – położony w granicach obszaru – punkt oporu Brusno Nowe i Stare. Obszar jest także cenną ostoją wilka *Canis lupus*. Warunkuje to zróżnicowana rzeźba terenu, urozmaicona struktura gatunkowa lasów, liczne ciekły wodne oraz bogactwo zwierząt kopytnych: jelenia, sarny, dzika i łosia. Istotnym walorem obszaru są także stanowiska rzadkiego motyla – przeplatki aurinii *Euphydryas aurinia*, gatunku silnie zagrożonego w całej Europie. Bogactwo lepidopterofauny obszaru nie kończy się jednak na przeplatce aurinii. Spotkać tu można tak rzadkie gatunki, jak: dostojka eunomia *Boloria eunomia*, strzępotek hero *Coenonympha hero*, modraszek alkon *Phengaris alcon*, niepylak mnemosyna *Parnassius mnemosyne* czy osadnik wielkooki *Lasiommata achine*, a także nieco częstszego strzępotka soplaczka *Coenonympha tullia* i czerwonończyka nieparka *Lycaena dispar*. Obszar to również cenne siedliska przyrodnicze z załącznika I Dyrektywy siedliskowej. W obrębie obszaru znajduje się również 9 jaskiń. Są to jaskinie niekrasowe powstałe w efekcie grawitacyjnego spełzania pakietu słabo związanych piasków występujących pod sztywnym pakietem piaskowców. Są to obiekty bardzo małe: największa ma długość 14,5 m, długość pozostałych nie przekracza 6 m. Większość z nich to w rzeczywistości nawisy i nisze skalne, nie tworzące typowych jaskiń.

Jako przedmioty ochrony obszaru Standardowy Formularz Danych (SDF) wymienia 5 siedlisk przyrodniczych i 5 gatunków z zał. I i II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Są to:

- niżowe i górskie łąki świeże użytkowane ekstensywnie (*Arhenatherion elatioris*) (kod 6510);
- jaskinie nieudostępnione do zwiedzania (kod 8310);
- żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*) (kod 9130);
- grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) (kod 9170);
- łągi topolowe, wierzbowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) (kod 91E0);
- czerwończyk nieparek (*Lycaena dispar*) (kod 1060);
- przepłotka aurinia (*Euphydryas aurinia*) (kod 1065);
- mopek (*Barbastella barbastellus*) (kod 1308);
- nocek duży (*Myotis myotis*) (kod 1324);
- wilk (*Canis lupus*) (kod 1352).

Plan zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty – projektowanego Specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 Horyniec (zwanego dalej Obszarem) został sporządzony z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody oraz zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186 ze zm.). Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych dla Obszaru jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6 (1) Dyrektywy Siedliskowej. Prace nad projektem planu zadań ochronnych dla Obszaru rozpoczęły się 19.02.2013 r. w ramach realizacji projektu POIS.05.03.00-00-186/09 „Opracowywanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski”, współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w ramach działania 5.3 priorytetu V. Przedmiotowy projekt planu zadań ochronnych zawiera wszystkie niezbędne elementy wynikające z zapisów ustawy o ochronie przyrody i ww. rozporządzenia w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

W ramach prac nad projektem planu zadań ochronnych przeprowadzono szczegółową inwentaryzację na powierzchni 2944,21 ha, w ramach której skartowano siedliska przyrodnicze. Na pozostałej części obszaru (poza gruntami LP – 1652,75 ha) wykonano uproszczony przegląd terenowy, którego celem było odnalezienie ewentualnych dalszych płatów chronionych siedlisk przyrodniczych. W ramach prac nad projektem planu zadań ochronnych skontrolowano również wszystkie znane stanowiska przepłotki aurinii. W obrębie łąk zmiennowilgotnych (potencjalne siedlisko gatunku) poszukiwano także nowych miejsc jej występowania. Wykonano ponadto pełną inwentaryzację schronów/zimowisk nietoperzy oraz dokonano przeglądu części jaskiń.

Jako podstawowe, istniejące zagrożenie dla łąk świeżych (6510) określono zaniechanie użytkowania i wynikające z tego uruchomienie procesów sukcesyjnych. Potencjalnie łąkom świeżym może grozić również intensyfikacja użytkowania, w tym podsiewanie, nawożenie i zbyt wczesne koszenie oraz zalesianie. W PZO nie określono istniejących zagrożeń dla jaskiń nieudostępnionych do zwiedzania. Potencjalnie dla tego przedmiotu ochrony zagrożeniem może być zbyt intensywna eksploracja, wandalizm, erozja i ruchy masowe zboczy. W przypadku siedlisk leśnych będących przedmiotem ochrony obszaru (buczyny żyzne i grądy) zagrożenia wiążą się m.in. z gospodarką leśną. Istniejące związane są głównie z niedoborem martwego drewna oraz obecnością sosny w drzewostanie (pinetyzacja) wynikającą głównie z wcześniejszego sposobu prowadzenia gospodarki leśnej. Zagrożenia związane z gospodarką leśną mogą wynikać również z wprowadzania gatunków obcych

ekologicznie lub geograficznie (m.in. pinetyzacja, neofityzacja), nadmiernego rozluźnienia zwarcia drzewostanu (m.in. fruticetyzacja, rubietyzacja, cespityzacja), usuwania martwych i umierających drzew, a także eksploatacji bez zadbania o młode pokolenie lasu. W odniesieniu do siedlisk łągowych za zagrożenia potencjalne uznano szereg niekorzystnych zmian, którym podlegają łągi położone poza gruntami Skarbu Państwa w zarządzie LP. Znaczna część łągów dotknięta jest tam niedoborem martwego drewna i starych, zamierających drzew. Duże znaczenie mają również oddziaływania wynikające z bliskości gospodarstw domowych, których obejścia niejednokrotnie bezpośrednio sąsiadują z zaroślami łągowymi. Częste są przypadki zaśmiecania, wysypywania gruzu i nadmiernego wydeptywania. W mniejszym stopniu w odniesieniu do łągów ujawniają się oddziaływania ze strony czynników abiotycznych, takich jak działanie silnych wiatrów oraz powstawanie okiści śnieżnej, powodujących złomy i wywroty. Rzadziej również zdarzają się tu szkody od zwierzyny łownej. Potencjalnie może dochodzić do niszczenia roślinności łąkowej w efekcie prac regulacyjnych na brzegach cieków bądź nadmiernej eksploatacji zadrzewień łągowych. Zniekształcenie łągów wystąpi również jeśli zamiast gatunków właściwych dla siedliska, zostaną wprowadzone gatunki mu obce.

Zagrożenia dla stanowisk przeplatki aurini *Euphydryas aurinia* (1065) wiążą się przede wszystkim z niedostosowaniem metod użytkowania siedlisk do potrzeb gatunku. Pozostałe zagrożenia w obszarze mają charakter potencjalny. Najważniejszym z nich jest zalesianie terenów otwartych co jest częstą praktyką w odniesieniu do wszelkich otwartych nieużytków. Niekorzystne dla przeplatki aurinii jest również zbyt częste i zbyt niskie koszenie eliminujące liście odziomkowe czarcikęsu łąkowego, na których najczęściej następuje składanie jaj i żerowanie gąsienic. Ze względów estetycznych przeplatka aurinia może być wyłapywana również przez kolekcjonerów – z uwagi, iż jej stanowiska są tu małe, łatwe do zlokalizowania i dostępne, mogą być w przyszłości penetrowane przez osoby wyłapujące motyle. Zagrożenia dla czerwończyka nieparka są podobne jak dla aurinii niemniej jednak gatunek ten jest znacznie bardziej rozpowszechniony niż przeplatka, a lokalnie nawet częsty i w skali całej populacji nie jest zagrożony.

Wśród głównych zagrożeń dla nietoperzy w ich schronieniach zimowych wymienić należy dużą zmienność warunków mikroklimatycznych, penetrację przez człowieka w okresie zimowym, oraz niekorzystne zmiany w najbliższym otoczeniu schronień. Dla nietoperzy istotne są jednak nie tylko warunki panujące w samym hibernakulum, ale również w jego najbliższym otoczeniu, mające wpływ na zapewnienie bezpieczeństwa podczas dolotu i wylotu ze schronienia. W związku z czym istotnym zagrożeniem jest także ograniczenie areалу i przerwanie ciągłości zadrzewień w sąsiedztwie schronień zimowych tych zwierząt. Zmniejszenie areалу terenów leśnych ostoi lub ich nadmierna fragmentacja, może utrudnić dololet nietoperzy do schronień, zubożyć zasoby pokarmowe i utrudnić żerowanie.

W odniesieniu do kolonii rozrodznej nocka dużego głównym zagrożeniem jest brak optymalnych warunków do odtworzenia kolonii rozrodznej tego gatunku na strychu budynku klasztornego i w kościele oo. Franciszkanów w Horyńcu-Zdroju w tym zanieczyszczenie światłem. Głównym zagrożeniem dla dużych drapieżników w obszarze (wilków) jest duże zagęszczenie dróg publicznych dopuszczonych do ruchu w ciągu całego roku oraz intensyfikacja ruchu kołowego.

Na podstawie zebranych danych właściwy stan zachowania (FV) w obszarze określono dla niżowych i górskich łąk użytkowanych ekstensywnie, jaskiń nieudostępionych do zwiedzania oraz czerwończyka nieparka. Niemniej jednak powierzchnia siedliska niżowych i górskich łąk użytkowanych ekstensywnie w obszarze w skali regionu biogeograficznego jest nieistotna, a jego skład gatunkowy przeciętny, w związku z czym proponuje się obniżyć ocenę tego siedliska w obszarze z B na D. Podobnie na podstawie zgromadzonych informacji z listy przedmiotów ochrony obszaru proponuje się wyłączyć jaskinie nieudostępione do

zwiedzania. Sposób ich wykształcenia znacząco bowiem odbiega od opisywanego wzorca. Przede wszystkim brak w nich stabilnych warunków mikroklimatycznych. W większości jaskiń brak wykształconego korytarza sprawia, że światło penetruje całe wnętrze. W efekcie braku występowania strefy mroku w obiektach tych nie występuje typowa fauna jaskiniowa. Ponadto z uwagi na niewielkie rozmiary i labilny mikroklimat jaskinie te nie mogą służyć jako zimowe schronienia nietoperzy.

Niewłaściwy stan zachowania (U1) stwierdzono w przypadku łęgów oraz przeplatki aurinii. Stan zachowania pozostałych przedmiotów ochrony w obszarze tj. żyznych buczyn, grądu subkontynentalnego, nocka dużego, mopka i wilka oceniono na U2- tj. zły.

Jako cel ochrony dla niżowych i górskich, świeżych łąk użytkowanych ekstensywnie, jaskiń niedostępnych do zwiedzania oraz czerwończyka nieparka wskazano utrzymanie obecnego stanu zachowania. Siedliska leśne (żyzne buczyny, grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny, łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe) wymagają poprawy stanu ochrony głównie poprzez zwiększenie udziału martwego drewna, w tym grubowymiarowego oraz starych obumierających drzew. Buczyny i grądy wymagają ponadto usunięcia ze składu drzewostanów gatunków obcych ekologicznie (sosna pospolita). Poprawy stanu ochrony wymaga także przeplatka aurinia m.in. poprzez zwiększenie na stanowiskach dostępnej dla gatunku przestrzeni.

Dla nietoperzy w obszarze jako cel ochrony wskazano głównie poprawę warunków mikroklimatycznych w obrębie schronień zimowych, ograniczenie penetracji schronów, utrzymanie obecnego arealu i zwartości zadrzewień w bezpośrednim otoczeniu schronów oraz terenów leśnych ostoi jak również stworzenie dogodnych warunków umożliwiających ponowne zasiedlenie przez nietoperze strychu kościoła i strychu budynku klasztornego oo. Franciszkanów w Horyńcu-Zdroju. Celem działań ochronnych zaplanowanych dla wilka jest natomiast utrzymanie populacji w obszarze, zachowanie arealu i zwartości terenów leśnych oraz zwiększenie liczby miejsc odpowiednich do rozrodu.

Po wyznaczeniu celów działań ochronnych dla poszczególnych przedmiotów ochrony określono odpowiednie działania. Podstawowym i obligatoryjnym działaniem ochronnym dla łąk świeżych będzie ekstensywne użytkowanie kośne płątów siedliska. W zakresie leśnych siedlisk przyrodniczych głównym sposobem ich ochrony będzie dostosowanie gospodarki leśnej do ich potrzeb, tak aby przywrócić właściwy stan ochrony. Dotyczy to buczyny żyznej i grądu subkontynentalnego. Do zachowania przedmiotu ochrony obszaru – łęgów (kod 91E0 – siedlisko priorytetowe), wskazano ochronę bierną siedliska występującego na gruntach Skarbu Państwa (z wyłączeniem zabiegów związanych z usuwaniem zamierających jesionów). Na gruntach prywatnych i komunalnych nadrzędną zasadą dla tego siedliska powinno być utrzymanie przynajmniej obecnego arealu i właściwej struktury łęgów. Ogólnie dla ochrony siedlisk leśnych w tym obszarze kluczowe są działania, które należy podjąć na gruntach będących własnością Skarbu Państwa, gdyż grunty te stanowią większość terenów leśnych w obszarze, w związku z czym osiągnięcie na tych gruntach stanu FV powinno pozwolić na osiągnięcie stanu FV w całym obszarze. Ponadto wprowadzenie działań ochronnych na tych fragmentach nie będzie generowało dodatkowych kosztów dla państwa Polskiego. Wprowadzone ograniczenia w gospodarce leśnej mogą w niewielkim stopniu zmniejszyć dochód Państwowego Gospodarstwa Leśnego niemniej jednak działania te nie będą związane z wydatkowaniem dodatkowych funduszy państwowych. Ponadto należy wskazać, iż właściciele lasów niepaństwowych związani są przepisami prawa powszechnie obowiązującego – tj. adresowanego do obywateli, podmiotów gospodarczych i innych podmiotów prawa, nie wiążą ich natomiast bezpośrednio przepisy umów międzynarodowych i dyrektyw UE adresowane do Państw. Nieco inna jest sytuacja podmiotów zarządzających lasami w imieniu Państwa. Jako tak zwana „emanacja państwa”, są oni związani także przepisami adresowanymi do Państwa, w tym postanowieniami umów międzynarodowych

oraz dyrektywami UE. W szczególności trzeba podkreślić, że zarządzający lasami w imieniu Państwa są obowiązani do tzw. „prowspólnotowej interpretacji prawa”, czyli w granicach kompetencji określonych przez prawo krajowe, są obowiązani działać bezpośrednio na rzecz osiągnięcia celów dyrektywy UE.

Realizacja założonych celów dla gatunków motyli w obszarze wymaga zarówno podjęcia szybkich działań w zakresie ochrony czynnej, jak i trwałej modyfikacji sposobów obecnego gospodarowania. Ochrona czynna na stanowiskach przeplatki aurinii powinna obejmować usuwanie krzewów i drzew wkraczających na stanowiska oraz ekstensywne koszenie pozwalające przywrócić właściwy stan siedlisk, uwzględniające przy tym jej cykl życiowy. Działania przewidziane dla czerwończyka nieparka również obejmują ekstensywne użytkowanie kośne, przy czym na części siedliska będą zbieżne z działaniami prowadzonymi dla przeplatki aurinii. W przypadku miejsc zimowania nietoperzy głównym zadaniem w zakresie ochrony czynnej będzie w pierwszej mierze poprawa warunków mikroklimatycznych w wybranych schronach, a także zabezpieczenie wejść do schronów w postaci krat lub litych metalowych (lub obitych blachą) drzwi zamykanych na okres hibernacji nietoperzy.

Celem zapewnienia odpowiednich warunków hibernacji nietoperzy konieczne będzie:

- a) zamurowanie, zasłonięcie lub uszczelnienie murów zamykających otwory strzelnicze kilkudziesięciu schronów,
- b) zasłonięcie (zamurowanie, przykrycie płytą, itp.) wyjść ewakuacyjnych prowadzących z dolnej kondygnacji schronów na zewnątrz,
- c) zamknięcie kratami wejścia (wejść) do 13 schronów,
- d) zamknięcie litymi drzwiami wejścia do 6 schronów,
- e) zakotwienie, przyklejenie lub wmurowanie w stropie lub ścianach podstropowych, komorowych pustaków lub cegieł dziurawek, itp.

Działania te poprawią warunki hibernacji nietoperzy, zwiększą ilość dogodnych schronień zimowych i mikrosiedlisk, ustabilizują warunki mikroklimatyczne oraz ograniczą dostęp niepowołanych osób do obiektów w okresie hibernacji nietoperzy. Celem zapewnienia możliwości ponownego zasiedlenia strychu kościoła i strychu budynku klasztoru przez nocki duże należy udrożnić wlot na strych kościoła i budynku klasztorowego oraz wyłączyć na okres od 1 kwietnia do 30 października reflektory oświetlające zewnętrzne bryły tych dwóch obiektów. Działania ochronne związane z modyfikacją metod gospodarowania wskazane dla zbiorowisk leśnych i gospodarki leśnej będą wystarczające dla zapewnienia odpowiednich warunków w sąsiedztwie schronień zimowych nietoperzy. Utrzymanie właściwego stanu ochrony populacji wilka wymaga działań, które nie tylko będą przeciwdziałać obecnym zagrożeniom ale pozwolą również skutecznie ograniczyć negatywne oddziaływania w przyszłości. Jednym z takich zagrożeń jest wzmożenie ruchu samochodowego na odcinkach dróg wojewódzkich przebiegających przez obszar. W związku z tym właściwe jest wprowadzenie ograniczenia prędkości pojazdów do 50 km/h, (czyli wartości powszechnie zalecanej dla odcinków dróg, na których trzeba zachować szczególną ostrożność ze względu na możliwość trudnych do przewidzenia sytuacji) w miejscach, gdzie zaplanowane badania wykażą istnienie korytarza ekologicznego dla dużych drapieżników. Mimo obecnie braku informacji o atakach drapieżników na zwierzęta gospodarskie należy podjąć również działania edukacyjne skierowane do hodowców, w zakresie ochrony zwierząt hodowlanych przed drapieżnikami. Kolejnym krokiem powinno być wyposażenie zainteresowanych podmiotów, działających na terenie obszaru w środki techniczne chroniące przed atakami drapieżników oraz w psy stróżujące. Odrębnym aspektem jest zabezpieczenie miejsc przebywania drapieżników. W celu zwiększenia liczby miejsc sprzyjających zakładaniu nor należy pozostawiać w obrębie głębokich, zalesionych parowów złomowisk, gałęzi i wykrotów dla zapewnienia bezpiecznych miejsc dla wychowu młodych oraz ukrycia się dużych

drapieżników; w przypadku drzewostanów sosnowych dopuszczalne jest usuwanie wywrotów i gałęzi sosnowych, w sytuacji zagrożenia zdrowotności drzewostanów w obrębie obszaru (zagrożenia gradacjami owadziemi). W miarę możliwości należy dążyć także do utrzymywania w skali obszaru zróżnicowanej struktury wiekowej, wysokościowej i gatunkowej drzewostanów. Konieczne jest ograniczenie penetracji terenów leśnych, jaka odbywa się z wykorzystaniem istniejących, utwardzonych (bitumicznych) dróg leśnych. Niezwykle istotnym warunkiem trwania populacji dużych drapieżników jest również zapewnienie im dostępu do odpowiednio dużej bazy pokarmowej.

Działania związane z monitoringiem realizacji działań ochronnych wskazano dla przeplatki aurinii, mopka oraz nocka. Dla przeplatki aurinii wskazano konieczność wykonania monitoringu sposobu koszenia, liczebności gatunku, rośliny żywicielskiej i stanu siedliska, natomiast dla nietoperzy wskazano m. in. monitoring stanu zabezpieczenia wejść do schronów, stanu murów i mikrosiedlisk, coroczny monitoring liczebności kolonii oraz stanu ochrony kolonii i otoczenia.

W ramach uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony określono zgłoszenie potrzeby weryfikacji SDF dla obszaru – zmiana statusu siedliska 6510 z B na D oraz siedliska 8310 z C na D w zakresie reprezentatywności. Ponadto wskazano konieczność wykonania poszukiwania schronień kolonii rozrodczych nocka dużego oraz konieczność przeprowadzenia zimowych tropień indywidualnych i jednoczesnych wilka.

W planie zadań ochronnych zawarto również wskazania do zmiany studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Horyniec-Zdrój, Miasta i Gminy Narol, Gminy Lubaczów, Miasta i Gminy Cieszanów.

Dane zebrane na potrzeby przedmiotowego PZO są wystarczające do zaplanowania działań ochronnych w związku z czym nie ma obecnie przesłanek do sporządzenia Planu Ochrony dla tego Obszaru.

Ustanowienie planu zadań ochronnych poprzedzone zostało przeprowadzeniem postępowania z udziałem społeczeństwa. Komunikacja z zainteresowanymi stronami w procesie przygotowania projektu PZO dla obszaru opierała się o stronę internetową RDOŚ w Rzeszowie <http://rzeszow.rdos.gov.pl/>. Zamieszczano tam informacje o projekcie POIS.05.03.00-00-186/09, postępie prac nad projektem planu, wykonawcy, terminach i miejscach spotkań oraz obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dn. 23.04.2013 r. o rozpoczęciu opracowywania projektów planów zadań ochronnych obszarów Natura 2000 m.in. Horyniec PLH180017. Obwieszczenie zostało także wywieszane na tablicy ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz w urzędach gmin Cieszanów, Horyniec-Zdrój, Lubaczów i Narol.

Podstawowe znaczenie dla komunikowania się z grupami interesu, osobami i instytucjami w różny sposób związanymi z obszarem miały spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy. Zaproszeni do niego zostali przedstawiciele wszystkich jednostek samorządowych, Lasów Państwowych, organizacji społecznych związanych z ochroną przyrody, instytucji zajmujących się w skali województwa planowaniem przestrzennym, zarządzaniem wodami powierzchniowymi etc., a także podmioty prowadzące działalność w obszarze i jego sąsiedztwie. O terminach, miejscu i organizacji spotkań Zespołu Lokalnej Współpracy uczestnicy byli powiadamiani przez wykonawcę przez pocztę elektroniczną oraz telefonicznie. Informacje o spotkaniach zamieszczane są także na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie.

I spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW) odbyło się 26.06.2013 r. w pensjonacie „Hetman” w Horyńcu-Zdroju. Przedstawiono na nim założenia projektu POIS.05.03.00-00-186/09, w ramach którego opracowywane są plany zadań ochronnych na obszarze województwa, metodykę przygotowania planu zadań ochronnych, zasady

funkcjonowania Zespołu Lokalnej Współpracy, a także scharakteryzowano obszar w zakresie przebiegu granic, przedmiotów ochrony i głównych zagrożeń.

II spotkanie ZLW odbyło się 07.10.2013 r. w pensjonacie „Hetman” w Horyńcu-Zdroju. W trakcie spotkania podsumowano wykonane prace inwentaryzacyjne i zaprezentowano ich wyniki, przedstawiono koncepcję ochrony, propozycje zmian przebiegu granic oraz wskazano istniejące i potencjalne zagrożenia dla przedmiotów ochrony.

17.10.2013 r. w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie odbyło się spotkanie grupy roboczej, w której uczestniczyli przedstawiciele RDLP w Krośnie, Nadleśnictw Lubaczów i Narol, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz koordynator projektu planu zadań ochronnych. W trakcie spotkania dokonano analizy zapisów projektu PZO i uzgodniono ich konieczne zmiany.

III spotkanie ZLW odbyło się 29.10.2013 r. w pensjonacie „Hetman” w Horyńcu-Zdroju. W trakcie spotkania przedstawiono poprawioną wersję projektu PZO, przedyskutowano zapisy i ustalono dalsze niezbędne poprawki.

Obwieszczeniem z dnia 11 lutego 2014 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w opracowywaniu dokumentu poprzez zapoznanie się z projektem planu zadań ochronnych i możliwości składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt. 1, 2, 3, 4 i 5 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013 poz. 1235 z późn. zm.) i w związku z art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 ze zm.). Obwieszczenie zostało zamieszczone na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie (strony BIP), a także ukazało się drukiem w prasie lokalnej w dniu 12 lutego 2014 r.

Obwieszczenie było również wywieszane na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy Horyniec - Zdrój, Cieszanów, Lubaczów, Narol oraz w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie, w dniach od 11 lutego 2014 r. do 12 marca 2014 r.

Osoby zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków. Ich zestawienie wraz z informacjami, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie uwzględnione zawarto w tabeli nr 1.

Tabela 1. Zestawienie uwag i wniosków zgłoszonych w wyniku 21-dniowych konsultacji społecznych projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie w sprawie ustanowienia PZO dla obszaru Natura 2000

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
1.	Uwaga do załącznika nr 3: Uznanie zagrożenia J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska dla siedlisk 9130, 9170 za zagrożenie istniejące. Wniosek o przeniesienie powyższego zagrożenia do zagrożeń potencjalnych. Uzasadnienie: „Zagrożenie J03.01, jak wynika z opisu w kolumnie 5, wiąże się z niedoborem obumierających drzew i martwego drewna, co skutkuje niedostatkami	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-12/14 z dnia 25.02.2014 r.	Zarówno dąb szypułkowy (podstawowy element drzewostanu grądu subkontynentalnego – siedliska o kodzie 9170) oraz buk (gatunek właściwy dla buczyny karpackiej – siedliska o kodzie 9130) z natury osiągają znacznie większe pierśnice niż 50 cm i w ocenie tut. organu nie ma podstaw twierdzenie, że w obszarze Horyniec, w typie siedliskowym lasu i lasu mieszanego takich pierśnic	Zapisy pozostają bez zmian

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>mikrosiedlisk gatunków związanych z tym typem siedliska. Obecnie nie ma przyjętych metodyk monitoringu GIOŚ dla w/w siedlisk. W opracowaniu wykorzystano, dla siedliska 9130, wskaźniki autorstwa Pawła Pawlaczyka, a dla siedliska 9170 - wskaźniki autorskie oparte o wskaźniki obowiązujące dla grądu subatlantyckiego oraz wstępne opracowane dla żyznych buczyn. Metodyki te nie zostały uzgodnione z zarządcą terenu (PGL LP). Wskaźnikiem kardynalnym rzutującym w głównej mierze na osiągnięcie oceny U2 w obszarze dla tych siedlisk jest wskaźnik: martwe drewno leżące stojące o długości powyżej 3 m grubości powyżej 50 cm (stan właściwy FV powyżej 5 szt./ha.) W przyjętym wskaźniku dopuszcza się obniżenie progu grubościowego do 30 cm dla obu w/w siedlisk w sytuacji, kiedy drzewa z przyczyn naturalnych nie dorastają do 50 cm grubości. Uważam, że w obszarze Horyniec występuje właśnie taka sytuacja i obniżenie progu grubości jest uzasadnione merytorycznie, a jednocześnie poprawiłoby ocenę stanu ochrony siedliska dla tego wskaźnika”.</p>		<p>osiągać nie mogą. Wnioskodawca nie podał tu jakiegokolwiek merytorycznego uzasadnienia (np. danych z operatów glebowo-siedliskowych lub planów urzędzenia lasu). Aktualny niedobór tego typu drzew wynika w części ze sposobu prowadzonej tu niegdyś gospodarki leśnej, gdzie w trakcie rębni usuwano niemal całą warstwę drzew pozostawiając tylko młode pokolenie, a w części ze skali istniejących tu niegdyś wylesień. Odbudowa właściwej dla siedliska przyrodniczego struktury wymaga czasu i naturalną rzeczą jest, że odtworzenie zasobów starych, grubych drzew, a w konsekwencji drewna grubowymiarowego jest procesem długotrwałym i obliczonym na dziesięciolecia. Niemniej takie ustawienie progu drewna grubowymiarowego, wskazuje że drzewa grube i stare powinny być stałym elementem ekosystemu leśnego i konieczność zapewnienia ich udziału należy brać pod uwagę przy planowaniu i prowadzeniu działań gospodarczych. Nie wydaje się właściwe rezygnowanie z tego postulatu w celu doraźnej poprawy wskaźników oceny siedliska.</p> <p>Przepisy prawne jak również wytyczne dotyczące sporządzania pzo nie zobowiązują Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska do uzgadniania metodyki oceny siedlisk i gatunków z przedstawicielami Państwowego Gospodarstwa Leśnego. Nie jest to również celowe z uwagi na fakt, że metodyki te opracowuje się dla całej Polski. Ponadto nie ma możliwości powołania w skali województwa odpowiednio szerokiego gremium, które zgromadziłoby wszystkich zainteresowanych tą kwestią.</p>	

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
			Przeprowadzenie tego typu ustaleń ma sens tylko na szczeblu centralnym i mając to na względzie przy Generalnym Dyrektorzem Ochrony Środowiska w ostatnich latach powołano Zespół ds. Analiz Wskaźników Przyrodniczych, który zajmował się analizą zgłoszonych uwag. Ponadto PGL LP mogą zgłaszać uwagi odnośnie wskaźników do GIOŚ, który zgodnie z przepisami prawa prowadzi monitoring przyrodniczy i ustala wskaźniki.	
2.	<p>Uwaga do załącznika nr 3: Uznanie zagrożenia J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska dla siedliska 91EO za zagrożenie istniejące.</p> <p>Wniosek o przeniesienie powyższego zagrożenia do zagrożeń potencjalnych.</p> <p>Uzasadnienie: „Przyjęta metodyka GIOŚ dla siedliska 91EO (ocena stanu ochrony siedliska w obszarze - U1) jest zbyt restrykcyjna. Na ocenę ogólną U1 stanu ochrony siedliska w obszarze rzutują w głównej mierze wskaźniki: martwe drewno wielkowymiarowe (leżące i stojące - >3 m długości i >50 cm średnicy) - stan FV powyżej 5 szt./ha, martwe drewno (stan FV - powyżej 10 % zasobności drzewostanu) oraz wiek drzewostanu (> 20% udziału objętościowego drzew starszych niż 100 lat). W ocenie stanu ochrony tego siedliska występuje niezgodność z metodyką GIOŚ polegająca na tym, że wykonawca za wskaźnik kardynalny przyjął martwe drewno wielkowymiarowe, zamiast martwe drewno. Uważam, że uzyskanie w/w wartości dla stanu FV na siedlisku 91EO nie jest możliwe do osiągnięcia, nawet w sytuacji całkowitego wyłączenia z użytkowania siedliska, co obecnie ma praktycznie miejsce. Osiągnięcie stanu FV w zakresie wskaźnika wiek drzewostanu nie jest możliwe, z uwagi na występujące od kilku lat choroby (zamieranie jesionu wyniosłego), które wykonawca projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Horyniec wymienia jako zagrożenie istniejące dla tego siedliska</p>	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-12/14 z dnia 25.02.2014 r.	Ocenę siedliska wykonano zgodnie z aktualnie obowiązującą metodyką GIOŚ i nie stosowano tu żadnych modyfikacji autorskich (w aktualnej wersji wskaźnikiem kardynalnym jest martwe drewno grubo wymiarowe, dokonana została bowiem aktualizacja wskaźnika). Wymóg korzystania z metodyki GIOŚ wprowadza rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Właściwym miejscem na zgłaszanie uwag do metodyk jest GIOŚ, który zgodnie z przepisami prawa prowadzi monitoring i ustala wskaźniki. Zwrócić należy uwagę, że jesion jest sukcesywnie zastępowany przez olszę czarną i nic nie wskazuje by i ten gatunek znajdował się w recesji. Ponadto wskazać należy, że w przypadku wskaźnika „martwe drewno grubowymiarowe” (we wniosku wskazanego jako niemożliwy do osiągnięcia) stan siedliska 91EO został oceniony jako właściwy (FV).	Zapisy pozostają bez zmian.

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	(K04.03 - Zawleczenie choroby). Choroba ta skutkuje koniecznością usuwania zaatakowanych jesionów”.			
3.	<p>Uwaga do załącznika nr 3: Uznanie zagrożenia B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew (opis zagrożenia w kolumnie 5: likwidacja potencjalnych schronień zimowych) za istniejące dla mopka i nocka dużego (tereny leśne obszaru).</p> <p>Wniosek o przeniesienie zagrożenia do zagrożeń potencjalnych.</p> <p>Uzasadnienie: „Obecnie w LP pozostawiane są drzewa obumierające i martwe, ale ze względów BHP i stanu zdrowotnego lasu (jesion wyniosły) niektóre z nich muszą być wycinane, a w niektórych przypadkach nawet usuwane poza tereny leśne. Dodatkowo zgodnie z zapisami obowiązującej w LP Instrukcji Ochrony Lasu (tom. I str. 27-28) w celu zachowania ochrony różnorodności przyrodniczej zaleca się pozostawianie w lesie tzw. drzew biocenotycznych do ich biologicznej śmierci i ich naturalnego rozkładu. Za drzewa biocenotyczne uważa się min. drzewa będące siedliskiem chronionych gatunków grzybów, roślin i zwierząt, które mogą stanowić potencjalne schronienia letnie dla nietoperzy”.</p>	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-12/14 z dnia 25.02.2014 r.	Uwaga została uwzględniona – zagrożenie przeniesiono do potencjalnych.	Zagrożenie przeniesiono do potencjalnych.
4.	<p>Uwaga do załącznika nr 3:</p> <p>1. Wniosek o doprecyzowanie opisu zagrożenia (D01.02 Drogi i autostrady) poprzez wskazanie, że zagrożenie to nie dotyczy dróg leśnych, co wynika bezpośrednio z metodyki monitoringu GIOŚ, która mówi o drogach publicznych (krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych).</p> <p>2. Wniosek o to, aby w opisie w/w zagrożenia uzupełnić zapis, że to natężenie ruchu na drogach stanowi zagrożenie dla wilka, co wynika wprost z działania ochronnego dotyczącego ograniczenia prędkości pojazdów na drodze nr 867 do 50 km/h.</p> <p>Uzupełnienie: „Pragnę też zaznaczyć, że wskaźnikiem decydującym o ocenie stanu ochrony</p>	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-12/14 z dnia 25.02.2014 r.	Uwaga została uwzględniona – doprecyzowano, że chodzi o drogi publiczne oraz uwzględniono natężenie ruchu. Nie zakłada się jednocześnie w przypadku wilka poprawy stanu ochrony, a jedynie niwelowanie zagrożeń.	Zapis: „Drogi stanowią podstawowy czynnik decydujący o izolacji obszaru oraz fragmentujący areal watahy.” zmieniono na: „Drogi publiczne stanowią podstawowy czynnik decydujący o izolacji obszaru oraz fragmentujący areal watahy. Największym zagrożeniem są te o znacznym natężeniu ruchu drogowego – w warunkach obszaru jest to droga wojewódzka nr 867.”

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	U2 jest wskaźnik zagęszczenia dróg (stan FV - < 0,1 km/km"). Poprawa tego wskaźnika jest niemożliwa, gdyż musiałaby się wiązać z likwidacją już istniejących dróg".			
5.	<p>Uwaga do załącznika nr 4:</p> <p>„Dla siedlisk 9130, 9170, 91E0 odnoszę się negatywnie do celu działania ochronnego w zakresie: <i>zwiększanie martwego drewna, w tym grubowymiarowego</i> w kontekście ilości martwego drewna grubowymiarowego wynikającego z przyjętych wskaźników umożliwiających osiągnięcie stanu FV (9130, 9170 - powyżej 5 szt./ha kłód o długości powyżej 3 m i grubości powyżej 50 cm, a dla siedliska 91E0 - powyżej 5 szt./ha kłód o długości powyżej 3m i średnicy powyżej 50 cm.)”.</p> <p>Uzasadnienie przedstawiono w pkt.1</p>	<p>Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-12/14 z dnia 25.02.2014 r.</p>	<p>Odpowiedź przedstawiono w pkt. 1 i 26. Olcha czarna – podstawowy element drzewostanów łęgowych w obszarze, również powinna osiągnąć zakładaną pierśnicę, tym bardziej, że w obszarze dla siedliska 91E0 osiągnięto wymaganą dla stanu właściwego (FV) wartość wskaźnika „Martwe drewno wielkowymiarowe (leżące lub stojące) >3 m długości i >50 cm średnicy”, a badania wykonywano w obecności pracowników Nadleśnictwa. Wyniki uzyskane na stanowiskach monitoringowych przesłano również wnioskodawcy i nie zgłosił do nich zastrzeżeń. Ponadto wyniki oceny siedlisk przeprowadzone w innych obszarach Natura 2000 w woj. podkarpackim dowodzą, że przy tak określonych wskaźnikach możliwe jest osiągnięcie stanu FV, również w lasach gospodarczych (m.in. obszar Natura 2000 Trzciana, właściwy stan ochrony dla siedliska 9130 potwierdził wnioskodawca zgłaszając uwagi do planu zadań ochronnych dla tego obszaru podczas konsultacji społecznych).</p>	<p>Zakres zmian przedstawiono w pkt. 26</p>
6.	<p>Uwaga do załącznika nr 5:</p> <p>Wniosek o wykreślenie działania ochronnego: pozostawianie bez użytkowania rębnych projektowanych rezerwatów przyrody: „Dublen” i „Buczyna Horyniecka”.</p> <p>Uzasadnienie: Rezerваты te są projektowane od wielu lat i nie znane są perspektywy czasowe ich utworzenia. Działanie takie może mieć miejsce w odległej przyszłości, może też nigdy nie zostać zrealizowane. Zarządzający lasami Nadleśnictwa Lubaczów jest zobowiązany do realizacji zapisów</p>	<p>Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-12/14 z dnia 25.02.2014 r.</p>	<p>Zastosowany w planie zadań ochronnych zapis powiela ustalenia aktualnego programu ochrony przyrody dla Nadleśnictwa Lubaczów, który projektowane rezerваты wyłącza z użytkowania rębego oraz jest zgodny z obowiązującą Instrukcją Urządzania Lasu, wskazującą, że w projektowanych rezerwach należy „ograniczyć przewidywane czynności gospodarcze do niezbędnych zabiegów, zgodnie z celem ochrony projektowanego rezerwatu”. Z uwagi iż celem</p>	<p>Zapisy pozostają bez zmian</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>p.u.l., które wynikają z potrzeb hodowlanych. W obowiązującym planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Lubaczów na okres 01.01.2009 - 31.12.2018r. nie ma zaplanowanych cięć rębnych w w/w wymienionych projektowanych rezerwatach przyrody, a jedynie przedrębne.</p>		<p>ochrony w projektowanym rezerwacie „Dublen” ma być „zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu dobrze wykształconej żyznej buczyny karpackiej w formie podgórskiej <i>Dentario glandulosae-Fagetum</i> ze stanowiskami roślin górskich i chronionych oraz liczego skupiska kłokoczki południowej <i>Staphylea pinnata</i>, porastających niezwykle urzeźbiony teren z licznymi jarami”, a w „Buczynie Horynieckiej” – „zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu dobrze wykształconej żyznej buczyny karpackiej w formie podgórskiej <i>Dentario glandulosae-Fagetum</i> ze stanowiskami roślin górskich i chronionych”, trudno przyjąć że zastosowanie rębni, nawet z długim okresem odnowienia, jest „zabiegiem niezbędnym” i służy celom ochrony. Nie sposób więc znaleźć racjonalną motywację dla uwzględnienia wniosku, który neguje własne ustalenia Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie oraz jest sprzeczny w obowiązującą Instrukcją Urządzania Lasu. Jednocześnie wnioskodawca wskazuje, że nie są tam projektowane cięcia rębne, a jedynie przedrębne, a tych zapis wnioskowany do zmiany nie blokuje.</p>	
7.	<p>Uwaga do załącznika nr 5: W przypadku działania ochronnego <i>pozostawianie bez użytkowania trudno dostępnych stoków i dolin potoków wraz z obszarami źródłiskowymi</i> dla siedlisk 9130 i 9170 należy doprecyzować, że chodzi o trudnodostępne stoki i doliny potoków wraz z obszarami źródłiskowymi, wyszczególnione w planach urządzenia lasu (program ochrony przyrody) dla Nadleśnictwa Narol i Lubaczów.</p>	<p>Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-12/14 z dnia 25.02.2014 r.</p>	<p>Odniesienie do programów ochrony przyrody nie jest zasadne, gdyż wskazane są tam jedynie strefy przy głównych ciekach wodnych a takich nie ma w obrębie wyznaczonych siedlisk. W przypadku terenów źródłiskowych i trudnodostępnych stoków zapisy są bardzo ogólne. Powierzchnie te mogą być natomiast wyznaczone w ramach kolejnej rewizji planów urządzenia lasu i tak też doprecyzowano zapis. Ze względu na znaczny stopień przekształcenia drzewostanów obszaru i uwagi zgłoszone przez</p>	<p>Zapis: <i>pozostawianie bez użytkowania trudno dostępnych stoków i dolin potoków wraz z obszarami źródłiskowymi</i> zmieniono na: <i>pozostawienie bez użytkowania trudno dostępnych stoków i dolin potoków wraz z obszarami źródłiskowymi; w ramach działania należy pozostawiać fragmenty</i></p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
			Nadleśnictwo Lubaczów, dodano uwagę by pozostawiać fragmenty reprezentatywne (typowe) dla siedliska przyrodniczego.	<i>reprezentatywne dla siedliska przyrodniczego; szczegółowy zasięg wyłączeń zostanie wskazany w ramach najbliższej rewizji planów urzędzenia lasu w uzgodnieniu z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.</i>
8.	Uwaga do załącznika nr 5: W pierwszym działaniu ochronnym dla siedliska 91E0 wnioskuję o usunięcie fragmentu tekstu "wraz z bezpośrednim otoczeniem".	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-12/14 z dnia 25.02.2014 r.	Uwaga została uwzględniona – sformułowanie „wraz z bezpośrednim otoczeniem” usunięto.	Zapis: „Wyłączenie z użytkowania gospodarczego płatów siedliska wraz z bezpośrednim otoczeniem, za wyjątkiem cięć sanitarnych i usuwania gatunków obcych ekologicznie”, zmieniono na (również po uwzględnieniu innych uwag): „Wyłączenie z pozyskania drewna w ramach trzebieży późnych i cięć rębnych płatów siedliska, za wyjątkiem cięć sanitarnych i usuwania gatunków obcych ekologicznie”.
9.	Uwaga do załącznika nr 5: „W działaniu ochronnym dla mopka 1308 i nocka dużego 1324 znalazł się zapis: W przypadku konieczności usunięcia drzew nie należy dopuścić do nadmiernego rozrzedzenia koron drzew prowadzących do powstania luk większych niż 10m (ok. 1 ar). Ponieważ luka jest formą powierzchni, właściwe byłoby wyrażenie jej w m ² . Jednocześnie proszę o odpowiedź, w oparciu o jakie dane naukowe określono maksymalny rozmiar luk w drzewostanie ze względu na wymagania mopka i nocka dużego.”	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-12/14 z dnia 25.02.2014 r.	1 ar to 100 m ² – zapis w tym wypadku jest na tyle jasny, że nie jest celowe przeliczanie arów na m ² . Zwarte korony drzew mają znaczenie głównie w miejscach rojenia nietoperzy, do którego dochodzi zwykle w sąsiedztwie zimowisk. Rozmiar luk określono w oparciu o doświadczenie eksperta oraz analizę następujących materiałów: Gottfried I. 2009. Use of underground hibernacula by the barbastelle (Barbastella barbastellus) outside the hibernation season. Acta Chiropterologica, 11(2):	Zapis zmieniono w oparciu o inne uwagi – zmiany przedstawiono pkt. 19.

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
			363-373. Sierro A. 1999. Habitat selection by barbastelle bats (<i>Barbastella barbastellus</i>) in the Swiss Alps (Valais). <i>Journal of Zoology</i> , London 248: 429-432. Sierro A. 2003. Habitat use, diet and food availability in a population of <i>Barbastella barbastellus</i> in a Swiss alpine valley. <i>Nyctalus</i> 8: 670-673.	
10	<p>Uwaga do załącznika nr 5: „W działaniu ochronnym dla mopka i nocka dużego utrzymanie lub powiększenie obecnego arealu i zwartości terenów leśnych obszaru... proponuje się następujące działania: - utrzymanie jak największej powierzchni drzewostanów liściastych, - zwiększenie powierzchni drzewostanów o złożonej strukturze wiekowej i przestrzennej, - zwiększenie udziału martwych i obumierających drzew. Takie zapisy właściwie nie niosą żadnej informacji. Wnioskuje o wskazanie progu powierzchni drzewostanów liściastych koniecznych do utrzymania w obszarze oraz ich obecnej powierzchni, obecnej powierzchni drzewostanów o złożonej strukturze wiekowej i przestrzennej oraz docelowego udziału takich drzewostanów w przyszłości, oraz obecnego i oczekiwanego udziału obumierających drzew”.</p>	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-12/14 z dnia 25.02.2014 r.	<p>Przytoczone zapisy to ogólne wytyczne dotyczące gospodarki leśnej wskazujące, że istotne w gospodarce leśnej powinno być preferowanie gatunków liściastych, rozbudowanie struktury wiekowej i przestrzennej oraz zwiększenie puli starych i umierających drzew. Jednocześnie niecelowe jest wskazywanie jakichkolwiek progów w tym zakresie – drzewostany liściaste, o rozbudowanej, wielogeneracyjnej strukturze docelowo powinny zająć większość odpowiednich dla siebie siedlisk w obszarze. Jest to jednak cel długoterminowy, który będzie realizowany przez dziesięciolecia, również z tego względu podawanie progów w dokumencie, który obowiązywał będzie jedynie przez dziesięć lat, nie jest celowe. Zalecenie dotyczące zwiększenia udziału martwych i obumierających drzew zostało wykreślone, gdyż nie badano szczegółowo tego aspektu siedlisk nietoperzy.</p>	<p>Wskazany zapis zmieniono na niższy. <i>W gospodarce leśnej należy dążyć do:</i> - uzyskania jak największej powierzchni drzewostanów liściastych, - zwiększenia powierzchni drzewostanów o złożonej strukturze wiekowej i przestrzennej. Skorygowano też odpowiednio cele działań ochronnych.</p>
11	<p>Uwaga do załącznika nr 5: „W działaniu ochronnym dla wilka dotyczącym zabezpieczenia bazy pokarmowej drapieżników, wnioskuje o zapisu: "pozyskanie myśliwskie powinno być prowadzone w powiązaniu ze stanem sanitarnym siedlisk leśnych" na "pozyskanie myśliwskie powinno być prowadzone w powiązaniu z poziomem szkód w drzewostanach, wyrządzanych przez zwierzynę płową"</p>	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-12/14 z dnia 25.02.2014 r.	Uwaga została uwzględniona – wnioskowany zapis zmieniono.	Zapis zmieniono zgodnie z propozycją.
12	Uwaga do załącznika nr 5: „W działaniu dotyczącym monitoringu	Regionalna Dyrekcja	Obecnie dostępne są wstępne wersje metodyk do oceny	Zapisy pozostają bez zmian.

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>stanu przedmiotu ochrony oraz realizacji celów działań dla siedliska 9130 i 9170 wskazano, że winien on zostać przeprowadzony z zastosowaniem metodyki monitoringu GIOŚ. Wnioskuje o wykreślenie tego zapisu, z uwagi na fakt, że na dzień dzisiejszy nie ma metodyki monitoringu siedliska 9130 i 9170 opracowanej przez GIOŚ. Nawet jeśli do czasu przeprowadzenia tego monitoringu zostanie opracowana taka metodyka, to może ona być niezgodna z kryteriami przyjętymi obecnie (wskaźniki autorskie), co uniemożliwi jakiegokolwiek porównania i ocenę skutków podjętych działań. W zamian proponuję zapis: monitoring stanu ochrony wg metodyki przyjętej na potrzeby opracowania p.z.o.”</p>	<p>Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-12/14 z dnia 25.02.2014 r.</p>	<p>siedlisk 9130 i 9170. Jest pewne, że w przeciągu najbliższych kilku lat ukażą się wersje obowiązujące, nie będzie więc podstaw by stosować wskaźniki autorskie, tym bardziej, że wymóg korzystania z metodyki GIOŚ wprowadza rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Jednocześnie zastosowane wskaźniki autorskie są na tyle zbliżone do proponowanych metodyk, że uzyskane wyniki powinny być porównywalne.</p>	
13	<p>Uwaga do załącznika nr 5</p> <p>Wskazano, że opis działań ochronnych znacząco różni się od tabeli w dokumentacji, gdyż nie ma np. kosztów działań ochronnych oraz danych z monitoringu przedmiotów ochrony</p>	<p>Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-12/14 z dnia 25.02.2014 r.</p>	<p>Ustawa o ochronie przyrody nie wymaga podawania w zarządzeniu kosztów realizacji działań ochronnych ani danych z oceny stanu zachowania przedmiotów ochrony. Informacje te zawiera dokumentacja pzo, która była udostępniona do wglądu w trakcie konsultacji społecznych.</p>	<p>Zapisy pozostają bez zmian.</p>
14	<p>Uwagi do uzasadnienia</p> <p>1. „Wnioskuje, aby w uzasadnieniu w części: Ocena skutków regulacji w punkcie 3 Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego znalazły się dane dotyczące wartości utraconych przychodów Skarbu Państwa z tytułu działań ochronnych związanych z pozostawianiem w drzewostanie martwego drewna, w tym grubowymiarowego oraz zwiększania udziału starodrzewów (zaniechanie cięć rębnych). W chwili obecnej brak jest takiej oceny. Zapis: "wprowadzone ograniczenia w gospodarce leśnej mogą w niewielkim stopniu zmniejszyć dochód Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe niemniej jednak działania te nie będą związane z wydatkowaniem dodatkowych funduszy państwowych" jest mało precyzyjny i zbyt ogólny”.</p> <p>2. „Jednocześnie pragnę zwrócić uwagę, że powoływanie się w</p>	<p>Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-12/14 z dnia 25.02.2014 r.</p>	<p>Ad. 1. RDOŚ w Rzeszowie nie jest w posiadaniu danych pozwalających wykonać tego rodzaju oszacowanie. Ponadto takie wyliczenia wymagają dodatkowych i szczegółowych badań, który pozwoliłyby określić w jakim stopniu proponowane zapisy powielają aktualne regulacje, a w jakim stopniu są rzeczywistym obostrzeniem. Bez tego rodzaju wnikliwych studiów szacunek może być obarczony bardzo dużym błędem i pozbawiony merytorycznych podstaw, tym bardziej, że tego rodzaju oszacowanie jest możliwe dopiero po wyznaczeniu przedmiotowych powierzchni. Przykładowo, jeśli określone zapisami 5% powierzchni drzewostanu użytkowanego rębnie w danym wyłączeniu leśnym obejmie dolinę potoku, gdzie, z uwagi na inne regulacje lub uwarunkowania</p>	<p>Sformułowanie: <i>W trakcie spotkania dokonano analizy zapisów projektu PZO i uzgodniono ich konieczne zmiany, zmieniono na: W trakcie spotkania dokonano analizy zapisów projektu PZO i przedyskutowano ich konieczne zmiany.</i></p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>uzasadnieniu zarządzenia na ustalenia podjęte na spotkaniu roboczym (LP, RDOŚ, wykonawca), które miało miejsce w dniu 17.10.2013 r., jest nieuzasadnione. Ustalenia z tego spotkania miały być zaakceptowane w formie pisemnej przez wszystkie strony uczestniczące w tym spotkaniu”.</p>		<p>ekonomiczne pozyskania drewna się nie prowadzi, nie będzie to generowało żadnych dodatkowych strat finansowych związanych z realizacją zapisów planu zadań ochronnych. Owe straty pojawią się dopiero wówczas gdy owe 5% obejmie powierzchnię, która rzeczywiście mogła być przeznaczona do użytkowania rębnego. Na oszacowanie wartości wpłynie również struktura pozostawianego płatu, jakość surowca drzewnego jaki mógłby zostać pozyskany itp. Bez tych informacji nie sposób prawidłowo wykonać żadanego oszacowania.</p> <p>Ad. 2. Uwagę uwzględniono – informacja o dokonaniu „ustaleń” w dniu 17.10.2013 r., zostaje wykreślona z uzasadnienia.</p>	
15	<p>Uwaga do załącznika nr 3</p> <p>„W załączniku nr 3 Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń (...), pkt 5, zagrożenia dla siedliska 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe- istniejące zagrożenia B02 i B04 przenieść z istniejących do potencjalnych. Obecnie siedliska łęgowe w zdecydowanej większości w oparciu o zapisy PUL są wyłączone z użytkowania, trudno więc zgodzić się z zapisem, że wycinka lasu jest zagrożeniem istniejącym.</p> <p>Aktualnie na terenie Nadleśnictwa, również na obszarze SOO, obserwuje się 2 główne czynniki zagrażające łęgom - żerowanie bobrów (czynnik główny) prowadzący w większości do całkowitego unicestwienia drzewostanu i rozwoju nitrofilnych zbiorowisk bylin i pnączy, najczęściej z dużym udziałem lub dominacją kenofitów północnoamerykańskich: rudbekii, rdestowca, nawłoci, kolczurki lub zbiorowisk szuwarowych trzciny, mozgi czy wysokich turzyc. Drugim czynnikiem (łęgi wiązowe-jesionowe) jest obserwowane zjawisko zamierania jesionu. Należy również zaznaczyć, że w większości drzewa zamarłe wskutek żerowania bobrów lub podtopień spowodowanych przez działalność</p>	<p>Nadleśnictwo Lubaczów, zn. spr.: ZP 732-3/2014 z dnia 28.02.2014</p>	<p>Wskazane zagrożenia dotyczą gruntów zlokalizowanych poza zarządem PGL „Lasy Państwowe” (wyróżnienie zaznaczono to w treści dokumentu) i zostały aktualnie stwierdzone przez wykonawcę planu zadań ochronnych. Wykonawca jako aktualne zagrożenia wskazał również zamieranie jesionu i szkody powodowane przez bobry. Jednocześnie należy zaznaczyć, że uszeregowanie zagrożeń opisanych w załączniku nr 3 nie odzwierciedla stopnia ich ważności – są ułożone wg kodów przypisanych do poszczególnych zagrożeń.</p>	<p>Zapisy pozostają bez zmian.</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	bobrów nie są usuwane. W opinii Nadleśnictwa niewłaściwa hierarchia ważności wymienionych zagrożeń prowadzi do przyjęcia nieadekwatnych działań ochronnych dla siedliska (uwagi do tabeli nr 5, w części dotyczącej łągów).”			
16	Uwaga do załącznika nr 4 „W załączniku nr 4 Cele działań ochronnych, w pkt 9,12, 13 wykreślenie określenia "zwartości" kompleksów leśnych. W gospodarce leśnej, literaturze miałyby oznaczać w odniesieniu do gospodarki leśnej.”	Nadleśnictwo Lubaczów, zn. spr.: ZP 732-3/2014 z dnia 28.02.2014	Taki zapis oznacza, że nie należy podejmować działań prowadzących do rozczłonkowania kompleksów leśnych obszaru, np. przez budowę dróg (publicznych). Jest on powiązany z zagrożeniami, gdzie określono, że niekorzystne dla gatunku są m.in. wylesienia i fragmentacja obszarów leśnych.	Zapisy pozostają bez zmian.
17	Uwaga do załącznika nr 5 „W załączniku nr 5 Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w części działania ochronne dotyczącej żywnych buczyn 9130 i 9170 grądu środkowoeuropejskiego i subkontynentalnego proponuje się uzupełnienie zapisu: "pozostawienie bez użytkowania trudno dostępnych stoków i dolin potoków wraz z obszarami źródłiskowymi" o sformułowanie "określonych w PUL". W opinii Nadleśnictwa zapis w aktualnym brzmieniu nie pozwala na precyzyjne wyznaczenie takich obszarów, gdyż pojęcia "trudno dostępne" oraz "dolina potoku" czy "obszar źródłiskowy" nie pozwalają na ich jednoznaczną lokalizację. W PUL obszary te zostałyby zaznaczone na mapie (np. w formie warstwy mapy numerycznej) i odpowiednio opisane w treści planu.”	Nadleśnictwo Lubaczów, zn. spr.: ZP 732-3/2014 z dnia 28.02.2014	Odpowiedź zawarto w pkt. 7	Zmiana zapisów uwidoczniła w pkt. 7.
18	Uwaga do załącznika nr 5 „W załączniku nr 5, w części działania ochronne dotyczącej 91E0 łągów topolowych, wierzbowych, olszowych jesionowych proponowane działania, w związku z błędną diagnozą głównych zagrożeń (uwagi zawarte w pkt 1), są sprzeczne, a proponowane działania w ogóle nie odnoszą się do głównych zagrożeń. Wyłączenie tych siedlisk z gospodarki leśnej z całą pewnością nie zapewni utrzymania ich arealu i struktury, natomiast z nadstatkiem	Nadleśnictwo Lubaczów, zn. spr.: ZP 732-3/2014 z dnia 28.02.2014	Uwaga została uwzględniona. Niewątpliwie przy znacznej ingerencji bobrów w strukturę siedliska, prace odnowieniowe mogą znacząco przyspieszyć uzyskanie stanu FV. Jednocześnie należy zaznaczyć, że uszeregowanie zagrożeń opisanych w załączniku nr 3 nie odzwierciedla stopnia ich ważności – są ułożone wg kodów przypisanych do poszczególnych zagrożeń, a więc umieszczenie szkód od	Sformułowanie: <i>pozostawienie bez użytkowania</i> zmieniono na: <i>wyłączenie z pozyskania drewna w ramach trzebieży późnych i cięć rębnych</i>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	zostanie zrealizowany postulat zwiększenia masy drewna martwego. W naszej opinii właśnie umiejętna gospodarka leśna może zapewnić utrzymanie areалу i struktury tych siedlisk.”		bobrów na przedostatnim miejscu nie oznacza, że jest to zagrożenia mało istotne.	
19	<p>Uwaga do załącznika nr 5</p> <p>Wniosek: w załączniku nr 5 w części działania ochronne dotyczące mopka i nocka dużego wnioskuje się o zmianę treści akapitu dotyczącego konturu nr 4 - najbliższe sąsiedztwo schronów na terenach leśnych.</p> <p>Uzasadnienie: „W działaniach ochronnych w odniesieniu do tego konturu mówi się o zadrzewieniach bezpośrednio otaczających schrony, ale analiza konturów z załącznika nr 8 zlokalizowanych na gruntach PGL LP w okolicach Wielkiego Działu, Hrebcianki, Starego Brusna i Dziewięcierza wskazuje, że kontury te obejmują obszary lasów o wielkości kilkudziesięciu hektarów każdy np. kontur Stare Brusno ok. 40 ha, kontur Dziewięcierz ok. 30 ha. Wprowadzenie na obszarze konturu zapisu o konieczności utrzymania pełnego zwarcia koron oraz niedopuszczania do nadmiernego rozrzedzenia tj. do powstania luk większych od 1 ara uniemożliwia prowadzenie w obrębie konturów cięć rębnych, odnawiania i przebudowy znajdujących się tam drzewostanów. Należy zwrócić również uwagę, że w obrysie konturu 4 na terenach leśnych przeważają jednowiekowe i jednopiętrowe drzewostany sosnowe, które to zgodnie z kolejnym działaniem dla tego przedmiotu ochrony należy przebudować w kierunku drzewostanów liściastych o zróżnicowanej strukturze. Sformułowane zadania ochronne w zakresie konieczności "utrzymywania pełnej zwartości koron drzew" nie znajdują również uzasadnienia w charakterystykach obu gatunków nietoperzy zawartych w "Poradnikach ochrony siedlisk i gatunków" dostępnych na stronie GDOŚ. W odniesieniu do mopka jako potencjalne zagrożenie w lasach wymienia się</p>	Nadleśnictwo Lubaczów, zn. spr.: ZP 732-3/2014 z dnia 28.02.2014	Uwaga została uwzględniona – zasięg konturów ograniczono do bezpośredniego sąsiedztwa bunkrów (koło o promieniu 50 m). Zmieniono również zapis odnoszący się do możliwości prowadzenia tam cięć. Literaturę odnoszącą się do tego zagadnienia podano w pkt. 9.	<p>1. Zmiana załącznika nr 8 do zarządzenia – zmiana zasięgu konturu nr 4.</p> <p>2. Zapis: <i>W obrębie zadrzewień otaczających schrony należy dążyć do utrzymania pełnej zwartości koron drzew. W przypadku konieczności usunięcia drzew nie należy dopuścić do nadmiernego rozrzedzenia koron drzew prowadzących do powstania luk większych niż 10 metrów (1 ar).</i></p> <p>zmieniono na: <i>W obrębie wyznaczonych stref należy dążyć do utrzymania pełnej zwartości koron drzew. W przypadku konieczności usunięcia drzew nie należy dopuścić do nadmiernego rozrzedzenia koron drzew (prowadzących do powstania luk większych niż 5 arów). Cięcia na większych powierzchniach powinny być skonsultowane z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.</i></p> <p><i>W razie konieczności przeprowadzenia cięć w rejonie zimowisk nie należy dopuścić do izolacji schronów i otaczających je zadrzewień od</i></p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>usuwanie obumierających drzew, natomiast w części dotyczącej propozycji działań ochronnych mówi się o dążeniu do ograniczenia lub zaniechania chemicznego zwalczania owadów oraz pozostawieniu w drzewostanach części obumierających i dziuplastych drzew, zwłaszcza z odstającą korą. W przypadku nocka dużego w Poradniku gospodarka leśna nie jest wymieniana w ogóle wśród zagrożeń, a wśród propozycji działań ochronnych mówi się tylko o zaniechaniu chemicznego zwalczania owadów . Co ciekawe w przypadku zgrupowań bunkrów zlokalizowanych na obszarach pól kontur nr 4 zaznaczono jako bezpośrednie otoczenie poszczególnych bunkrów i nie planuje się przy nich np. wprowadzania ciągów zadrzewień, co pewnie byłoby pożądane. W związku z powyższym Nadleśnictwo wnioskuję o ponowne sformułowanie zapisów odnoszących się do konturu nr 4 np. określenia stref wyłączonych z gospodarki leśnej jako bezpośredniego otoczenia bunkrów o szerokości 15 m oraz planowanie w obrębie konturu 4 rębni złożonych o średnim i długim okresie odnowienia. Należy wziąć również pod uwagę, że drzewostany sosnowe w obrębie konturów są bardzo często uszkodzone przez huragany, okiści, oblodzenia. Taka sytuacja miała np. miejsce w 2009 i w 2013 r. Zjawiskom takim zapisy sformułowane w projekcie nie zapobiegną”.</p>			<p><i>sąsiadujących terenów leśnych i pozostawić szpaler drzew o szerokości minimum 10 metrów.</i></p>
20	<p>Uwaga do załącznika nr 5</p> <p>„W załączniku nr 5 w Działaniu ochronnym dla wilka dotyczącym zabezpieczenia bazy pokarmowej drapieżników wnioskuję o zmianę zapisu <i>„pozyskanie myśliwskie powinno być prowadzone w powiązaniu ze stanem sanitarnym siedlisk leśnych”</i> na <i>„pozyskanie myśliwskie powinno być prowadzone w powiązaniu z poziomem szkód w uprawach i młodnikach wyrządzanych przez zwierzynę płową”</i>. Natomiast dzika należy potraktować jako sprzymierzeńca leśników w prowadzeniu gospodarki leśnej.”</p>	<p>Nadleśnictwo Narol, zn. spr.: ZO-732-5/2014 z dnia 04.03.2014</p>	<p>Odpowiedzi udzielono w pkt. 11</p>	<p>Zmiana zapisów uwidoczniona w pkt. 11.</p>
21	<p>Uwaga do załącznika nr 5</p>	<p>Nadleśnictwo Narol, zn. spr.:</p>	<p>Odpowiedzi udzielono w pkt. 7</p>	<p>Zmiana zapisów uwidoczniona w pkt.</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>„W załączniku nr 5 Działania ochronne w kolumnie 4 dla <i>Żyznych buczyn 9130</i> uzupełnić zapis "pozostawienie bez użytkowania trudno dostępnych stoków i dolin potoków wraz z obszarami źródłiskowymi o sformułowanie "określonych w Planie Urządzenia Lasu". Obecny zapis nie pozwala precyzyjnie wyznaczyć obszarów: "trudno dostępne", "doliny potoku", "obszary źródłiskowe" oraz nie pozwala na ich jednoznaczną lokalizację w terenie. W praktyce oznaczałoby to wyłączenie z użytkowania rębego pasa drzewostanu równego 1 wysokości drzewa po ok. 50% po obu stronach parowu, jaru, wąwozu.”</p>	<p>ZO-732-5/2014 z dnia 04.03.2014</p>		<p>7.</p>
22	<p>Uwaga do załącznika nr 4</p> <p>„W załączniku nr 4 w części działania <i>Analiza zagrożeń</i> oraz nr 5 <i>Działania ochronne</i> dotyczące mopka i nocka dużego wnioskuję o zmianę zapisu dotyczącego konturu nr 4, tj. bezpośrednie otoczenie bunkrów. W działaniach ochronnych w odniesieniu do konturu nr 4 mówi się o zadrzewieniach bezpośrednio otaczających schrony w stanie umożliwiającym swobodny dolet nietoperzy do schronów. Analiza map wskazuje, że grunty wokół bunkrów obejmują obszary lasów w okolicach Wielkiego Działu (ok. 120 ha) i Hrebcianki (ok. 30 ha). Wprowadzenie zapisów o konieczności utrzymania pełnego zwarcia koron oraz niedopuszczenia do nadmiernego rozrzedzenia, tj. do powstania luk większych od 1 ara uniemożliwia prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej (cięć rębnych i odnowienia). W związku z powyższym wnioskuję o ponowne zweryfikowanie zapisów odnoszących się do konturu nr 4, tj. pozostawienia stref wyłączonych z prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej wokół bunkrów o szerokości 15 m oraz zaplanowanie rębni złożonych o średnim i długim okresie odnowienia.”</p>	<p>Nadleśnictwo Narol, zn. spr.: ZO-732-5/2014 z dnia 04.03.2014</p>	<p>Odpowiedzi udzielono w pkt. 19</p>	<p>Zmiana zapisów uwidoczniona w pkt. 19.</p>
23	<p>Uwaga do załącznika nr 3</p> <p>„W przypadku wilka wnioskuję o zmianę opisu zagrożenia <i>D01.02 Drogi i autostrady</i> poprzez wskazanie, że zagrożenie to nie dotyczy dróg leśnych</p>	<p>Nadleśnictwo Narol, zn. spr.: ZO-732-5/2014 z dnia 04.03.2014</p>	<p>Odpowiedzi udzielono w pkt. 4</p>	<p>Zmiana zapisów uwidoczniona w pkt. 4.</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	zgodnie z metodyką monitoringu GIOŚ. Ruch pojazdów po drogach PGL LP jest tak mało intensywny, że nie wpływa na warunki bytowania dużych drapieżników (wilka, rysia), a jest niezbędny do prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej. Drogi leśne budowane są zgodnie z <i>Ekspertyzą optymalizacji i rozwoju infrastruktury drogowej</i> , co przekłada się na zmniejszenie penetracji pozostałych terenów leśnych przez osoby postronne oraz komasację ruchu do wybudowanych dróg, omijając istniejące dukty i drogi gruntowe.”			
24	Uwaga do załącznika nr 6. Wnioski do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa: Proponujemy, aby zmienić zapis na następujący: "Podczas aktualizacji uwzględnić obszar Natura 2000 Horyniec (zgodnie z zapisem art. 39, ust. 3, pkt.2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym). Proponuje się wykreślić zapisy dotyczące dróg, ponieważ: w planie województwa nie planuje się dróg, tylko przyjmuje się istniejące drogi i te planowane, które w procesie projektowania mają przynajmniej wydane decyzje o uwarunkowaniach środowiskowych. Planowanie dróg jest wyłączone z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i odbywa się zgodnie z obowiązującą tzw. "spec ustawą drogową".	Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego, e-mail z dnia 3 marca 2014 roku	Uwaga została uwzględniona – zapisy dotyczące Planu Zagospodarowania Przestrzennego Podkarpackiego zostały z dokumentu usunięte, gdyż te które pozostały po uwzględnieniu zgłoszonej uwagi, w ocenie tut. organu nie są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000	Usunięcie wskazań do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa
25	Uwaga do załącznika nr 3 – zapytanie dotyczące zagrożenia o kodzie G01.04 dla siedliska 8310 Czy jaskinie teraz nie są penetrowane?	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 10 marca 2014 roku	Odpowiedź: sporadycznie.	Zapisy pozostają bez zmian.
26	Uwaga do załącznika nr 4 – cel sformułowany dla siedlisk 9130, 9170 i 91E0 jest mało mierzalny i mało weryfikowalne jest określenie jego osiągnięcia.	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 10 marca 2014 roku	Uwaga została uwzględniona – cele doprecyzowano w oparciu o wyniki przeprowadzonych prac terenowych. Uzyskane wartości: - dla siedliska 9130: martwe drewno – łączne zasoby: średnio 9,3 m ³ /ha; martwe drewno grubowymiarowe – 3 szt/ha; - dla siedliska 9170: martwe drewno – łączne zasoby: średnio 10,62 m ³ /ha; martwe drewno	W celach działań ochronnych dla wskazanych siedlisk ujęto stwierdzone wartości martwego drewna i drewna grubowymiarowego.

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
			<p>grubowymiarowe – 5 szt/ha; - dla siedliska 91E0: martwe drewno – łączne zasoby: średnio 15,94 m³/ha.</p> <p>Są to średnie wartości wskaźników uzyskane na założonych transektach.</p> <p>Wartość parametru „martwe drewno grubowymiarowe” dla siedliska 91E0 doprecyzowano w oparciu o obowiązującą metodykę GIOŚ.</p>	
27	Uwaga do załącznika nr 5 – należy usunąć ARiMR jako podmiot odpowiedzialny za realizację działań ochronnych oraz zweryfikować zapisy odnoszące się do prywatnych właścicieli (w przypadku ujęcia prywatnych właścicieli konieczne jest porozumienie z RDOŚ)	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 10 marca 2014 roku	Uwagę uwzględniono.	Z kolumny „Podmiot odpowiedzialny za wykonanie” usunięto ARiMR, oraz zmieniono zapisy dotyczące właścicieli gruntów
28	Uwaga do załącznika nr 5 – polecenie wykreślenia zapisu „lub zainteresowane podmioty”.	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 10 marca 2014 roku	Uwagę uwzględniono.	Zapis: „RDOŚ w Rzeszowie lub zainteresowane podmioty”, zastąpiono zapisem: „RDOŚ w Rzeszowie”
29	Uwagi do załącznika nr 5 oraz do uzasadnienia – zgłoszenie wątpliwości co do zasadności zmiany statusu siedlisk 6510 i 8310. Propozycja przeprowadzenia badań uzupełniających	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 10 marca 2014 roku	W ocenie tut. organu obszar nie ma znaczenia dla ochrony tych siedlisk, a wykonane badania są wystarczające do uzasadnienia takiego wniosku. Po ustanowieniu planu, odpowiedni wniosek zostanie skierowany do GDOŚ.	Zapisy pozostają bez zmian.
30	Uwaga do uzasadnienia – brak odniesienia do potrzeby sporządzania planu ochrony dla obszaru.	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 10 marca 2014 roku	Uwaga została uwzględniona	W uzasadnieniu umieszczono informację o braku konieczności sporządzania planu ochrony dla obszaru Natura 2000.
31	Uwaga do uzasadnienia – wskazanie, że stan siedliska 6510 wskazany w dokumentacji pzo jest inny niż w uzasadnieniu.	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 10 marca 2014 roku	Zapisy w dokumentacji i uzasadnieniu są w pełni zgodne.	Zapisy pozostają bez zmian.
32	Pytanie do uzasadnienia – czy analizowano plany zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego, szereg wskazań do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 10 marca 2014	Zapisy zostały przeanalizowane.	Zapisy pozostają bez zmian.

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	gminy Horyniec-Zdrój, Miasta i Gminy Narol, Gminy Lubaczów, Miasta i Gminy Cieszanów?	roku		

W toku konsultacji społecznych otrzymano również inne uwagi i zapytania: od Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie (status dokumentacji pzo), oraz gminy Lubaczów (zmiana granicy obszaru). Nie dotyczyły one jednak konsultowanego projektu zarządzenia.

Karta projektu planu zadań ochronnych zamieszczona została również w publicznie dostępnych wykazach, zgodnie z art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko w dniu 12 lutego 2014 r.

Projekt zarządzenia na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31, poz. 206 ze zm.), uzgodniono również z Wojewodą Podkarpackim w dniu 25 kwietnia 2014 r.

Ocena skutków regulacji (OSR)

1) Cel wprowadzenia zarządzenia.

Celem zarządzenia jest wypełnienie zobowiązań prawa wspólnotowego i polskiego odnośnie zapewnienia właściwego (sprzyjającego) stanu ochrony na obszarach Natura 2000. Zgodnie z art. 3 Dyrektywy siedliskowej, spójna europejska sieć ekologiczna Natura 2000 ma umożliwić zachowanie siedlisk naturalnych wymienionych w załączniku I i siedlisk gatunków wymienionych w załączniku II w stanie sprzyjającym ochronie w ich naturalnym zasięgu lub tam gdzie to stosowne - odtworzenie takiego stanu.

Natomiast zgodnie z art. 6 Dyrektywy siedliskowej dla specjalnych obszarów ochrony państwa członkowskie ustalą konieczne działania ochronne obejmujące, jeśli zaistnieje taka potrzeba, odpowiednie plany zagospodarowania opracowane specjalnie dla tych obiektów bądź zintegrowane z innymi planami rozwoju oraz odpowiednie działania prawne, administracyjne lub oparte na dobrowolnych umowach, korespondujące z ekologicznymi wymaganiami rodzajów siedlisk naturalnych wymienionych w załączniku I lub gatunków wymienionych w załączniku II żyjących w tych obiektach.

Ponadto zgodnie z art. 11 Dyrektywy Państwa członkowskie podejmą monitorowanie i nadzór stanu ochrony siedlisk naturalnych i gatunków o których mowa w art. 2, natomiast zgodnie z art. 17 mają obowiązek raportowania co 6 lat na temat wprowadzania w życie działań podejmowanych na mocy dyrektywy.

Celem zarządzenia jest zatem zachowanie właściwego stanu ochrony lub dążenie do odtworzenia właściwego stanu zachowania przedmiotów ochrony występujących w obszarze Horyniec PLH180017. Zostanie to wypełnione poprzez zaplanowanie i realizację działań ujętych w niniejszym zarządzeniu. Zarządzenie pozwoli również na monitorowanie przedmiotów ochrony oraz będzie ważnym przyczynkiem dla raportowania.

2) Konsultacje społeczne.

Projekt wymaga konsultacji społecznych. Ich zakres został opisany powyżej.

3) Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżetu państwa i budżetu jednostek samorządu terytorialnego.

Realizacja działań ochronnych zawartych w niniejszym akcie prawnym będzie finansowana m.in. ze środków budżetu państwa w tym w części, której dysponentem jest sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 Horyniec. Nie wyklucza się możliwości wykorzystania innych źródeł finansowania. Szacuje się, że koszt realizacji działań ochronnych zawartych w niniejszym planie, w tym działań monitoringowych, w okresie 10 lat, wyniesie łącznie około 750,6 tys. zł.

4) Wpływ regulacji na rynek pracy.

Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie na rynek pracy. Zarządzenie nie przewiduje jakichkolwiek ograniczeń dla rynku pracy. Realizacja zarządzenia może natomiast stworzyć okresowe miejsca pracy.

5) Wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną gospodarki.

Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie na konkurencyjność wewnętrzną gospodarki.

6) Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów.

Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie w jakikolwiek sposób na sytuację i rozwój regionów. Może przyczynić się do zwiększenia wartości przyrodniczej obiektu a przez to do podniesienia i utrzymania jego atrakcyjności turystycznej.

7) Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Zarządzenie jest zgodne z prawem Wspólnoty Europejskiej, co więcej, jest wypełnieniem zobowiązań prawa Unii Europejskiej, o czym